

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

KANCELARIA SENATU
BIURO PREZYDIALNE

wpłynęło dn. 31.08.06
nr. 4598 podpis.....

BPS

Warszawa, dnia 28.08.06

BON-II-0702-3-ZW/06

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 1.09.06
nr. 6210 podpis.....

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na przesłane przez Pana Marszałka przy piśmie z dnia 2 sierpnia 2006 roku znak: BPS/DSK-043-515/06 oświadczenie Pana Senatora Stanisława Koguta, w sprawie finansowania warsztatów terapii zajęciowej w 2007 roku i latach następnych oraz problemów dotyczących tworzenia zakładów aktywności zawodowej, uprzejmie wyjaśniam, co następuje:

Odnosząc się do problematyki zmniejszonego finansowania warsztatów terapii zajęciowej, pragnę na wstępie zauważyć, że w świetle przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.), od roku 2007 nastąpi jedynie zmniejszenie udziału środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kosztach działalności warsztatów, a nie zmniejszenie ich finansowania jako takie. Celem, jaki przyświecał wprowadzaniu zmian w sposobie finansowania warsztatów ze środków Funduszu, była chęć racjonalizacji sposobu prowadzenia przez te placówki gospodarki finansowej. Wprowadzane zmiany w żadnym wypadku nie zmierzały do zachwiania stabilności warsztatów i obniżenia ich standardu.

Mając na uwadze poruszone w oświadczeniu Pana Senatora Stanisława Koguta obawy o brak, od roku 2007, wystarczających środków finansowych na działalność warsztatów, w szczególności po stronie powiatów, a więc podmiotów zobligowanych do współfinansowania - pragnę jednocześnie przypomnieć, iż zasada współfinansowania przedmiotowych kosztów została wprowadzona nowelą do ustawy o rehabilitacji (...) uchwaloną w dniu 20 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 7, poz. 79). Projekt tej nowelizacji uzyskał pozytywną opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, również w zakresie współfinansowania przez samorząd działalności warsztatów terapii zajęciowej. Na przygotowanie się do powyższych rozwiązań prawnych zarówno same warsztaty terapii zajęciowej, jak i samorządy powiatowe otrzymały pierwotnie dwa lata (2003-2004). Należy zauważyć, że tak długi okres vacatio legis świadczy o przeprowadzeniu bardzo dogłębnej analizy skutków, jakie proponowane zmiany mogły wywołać w sferze funkcjonowania wtz i realizacji zadań samorządów powiatowych.

Protesty organizacji pozarządowych oraz jednostek samorządu terytorialnego, które nie zabezpieczyły w odpowiednim zakresie środków finansowych na realizację nałożonego na

nie zadania, legły u podstaw podjęcia przez grupę posłów inicjatywy legislacyjnej, która ostatecznie sformalizowała się w zapisach ustawy z dnia 21 stycznia 2005 r. zmieniającej ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i ustawę o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 44, poz. 422). Przedmiotowa ustawa przesunęła termin wejścia w życie zasady współfinansowania o dwa lata (od 2007 r.) oraz zmieniła proporcję tego współfinansowania zwiększając udział środków PFRON - a więc tym samym zmniejszając wysokość środków własnych do zaangażowania których zobowiązano powiaty.

Pragnę dodać, że w mojej ocenie wprowadzenie od 1 lutego 2003 zapisu, że samorząd terytorialny współfinansuje od 2003 r. tworzenie warsztatów terapii zajęciowej, a od 2005 r. również i działalność warsztatów terapii zajęciowej (przesunięte ostatecznie na rok 2007), wynikające z art. 9 wymienionej wyżej ustawy z dnia 20 grudnia 2002 r., jest spójne z ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.). Art. 4 w ust. 1 pkt. 5 tej ustawy stanowi bowiem, iż powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie m.in. wspierania osób niepełnosprawnych. Zatem problematyka osób niepełnosprawnych została wpisana w zadania własne powiatów.

Należy także zauważyć, że w związku z procesem decentralizacji nie jest już możliwa realizacja zadań własnych powiatu dotyczących osób niepełnosprawnych wyłącznie w oparciu o jedno źródło finansowania, jakim jest PFRON. Istnieje konieczność uwzględnienia finansowania tych zadań również z innych źródeł, tj. np. ze środków samorządowych. Nie może być bowiem takiej sytuacji, że samorząd terytorialny:

- podejmuje i realizuje tylko te zadania, na które otrzymał środki Funduszu,
- jest zwolniony z obowiązku wspierania swoich niepełnosprawnych obywateli.

Z mocy ustawy o rehabilitacji (...) wynikają szczegółowe zadania własne powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym dotyczące warsztatów terapii zajęciowej. Dofinansowanie realizacji tych zadań powiatu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jest formą częściowego wsparcia, a nie pokrywaniem w całości kosztów realizacji zadań własnych samorządu terytorialnego. Pogląd taki wyraził Trybunał Konstytucyjny rozpatrując na rozprawie w dniu 28 czerwca 2001 r. (sygn. U 8/00 OTK 2001/5/123), wniosek Rady Miejskiej w Łodzi w sprawie niezgodności z Konstytucją wysokości środków PFRON przeznaczanych na obsługę realizacji zadań nałożonych na powiat w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepis na podstawie którego określono wysokość środków przekazywanych na koszt obsługi zadań (niezależnie od tego, czy pokrywają w części czy w całości te koszty) jest zgodny z Konstytucją.

W uzasadnieniu tego orzeczenia Trybunał Konstytucyjny wskazał m.in., że wszelkie sprawy o charakterze lokalnym i ponadgminnym przekazane ustawowo samorządowi, winny być traktowane jako zadania własne samorządu odpowiedniego poziomu. Dlatego zadania, o których mowa w art. 35a, 35b (zadania samorządu wojewódzkiego i powiatowego) w związku z art. 34 ust. 1a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych uznane być mogą za zadania własne samorządu powiatowego mimo, że nie wykazują one w pełni cech jakie zadaniom własnym są przypisywane. Za takim stanowiskiem przemawia to, iż zadania nałożone na samorząd powiatowy przez wspomnianą ustawę mają na tyle ogólny charakter, że nie wyłącza to możliwości samodzielnego i kreatywnego decydowania przez radę powiatu, jej zarząd oraz inne organy wykonawcze o sposobie ich realizowania i finansowania. Tym samym organy powiatu mają prawo kreowania polityki wspierania osób niepełnosprawnych.

Szczególne powinności w stosunku do osób niepełnosprawnych nie mogą spoczywać wyłącznie na organach administracji rządowej, ponieważ każda z tych osób jest też pełnoprawnym członkiem społeczności lokalnej, której władze powinny starać się dbać o dobro wszystkich mieszkańców, a więc również osób niepełnosprawnych

Dlatego wyrażam głębokie przekonanie, że pomimo sygnalizowanych w oświadczeniu Pana Senatora Stanisława Koguta obaw, związanych z mechanizmem współfinansowania warsztatów terapii zajęciowej, władze każdego z powiatów na terenie których działają warsztaty, dokonają takiego wyboru, który pozwoli na niezaprzepaszczenie dotychczasowego dorobku warsztatów w procesie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Przechodząc do problematyki zatrudniania osób niepełnosprawnych w zakładach aktywności zawodowej pragnę poinformować, iż w świetle przepisów ustawy o rehabilitacji (...) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 stycznia 2000 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej (Dz. U. Nr 6, poz. 77 z późn. zm.), nie ma w chwili obecnej przeciwwskazań do zatrudniania w zakładach osób niepełnosprawnych z umiarkowanym, a nawet lekkim stopniem niepełnosprawności (jako pracowników działalności rehabilitacyjno-obługowej) Zatrudnianie w zakładzie aktywności zawodowej przede wszystkim osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności wynika z celu w jakim został on utworzony oraz konieczności zachowania, określonego przepisami przedmiotowego rozporządzenia, wskaźnika poziomu zatrudnienia osób z tym stopniem niepełnosprawności w stosunku do innych pracowników zatrudnionych w zakładzie w pełnym wymiarze czasu pracy.

Obowiązujące przepisy ograniczają tylko możliwość zatrudniania w zakładach osób niepełnosprawnych z innym niż znaczny stopień niepełnosprawności. Ponieważ ograniczenie to oddziałuje negatywnie na proces rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w projekcie nowelizacji ustawy o rehabilitacji skierowanym do Sejmu RP (druk nr 781), znalazła się propozycja odpowiedniej zmiany przepisów. Zgodnie z nią w zakładach aktywności zawodowej obok osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności, będą również zatrudniane (i wliczane do wskaźnika) osoby zaliczone do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, będących uprzednio uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej (w stosunku do których rada programowa wtz zajęła stanowisko uzasadniające podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej).

Z poważaniem
MINISTER PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Anna Kalata
Anna Kalata